

Erresistentzia/Sorkuntza

Hamar eztabaidagai

Erresistentzia/Sorkuntza Elkartek 2002ko otsailaren 1ean Porto Alegren ospatu zen Munduko Gizarte Foroaren barne aurkeztu zuen testua erreproduzitzen dugu. Elkarteko partaideak Catherine David, Suely Rolnik, Peter Pál Pelbart, Denise B. de Sant'Anna, Laymert Garcia dos Santos, Kazuo Nakano, Ligia Nobre eta Cécile Zoonens dira. Tailer irekian solaskide gonbidatuak: Yann Moulier-Boutang, Michael Hardt, Franco Barchiesi, Franco Berardi, Luca Casarini, Giuseppe Cocco eta Maurizio Lazzarato izan ziren.

Politikaren eta kulturaren arteko harremanak guztiz birplanteaturik geratu dira postfordismoak ekarri aldaketan ondorioz. Kultura alderdiak inoiz izan ez duen lehen-tasuna hartu du "kultural" edo "posmoderno" deituriko kapitalismoaren esparruan, adimenak lehen-tasuna hartu du "ezagupenezko" kapitalismoan, subjektibitatea gero eta gehiago agertzen da "materiagabe" delako ekonomiaren baitan, bizia bera dago "biopolitiko" esaten zaion gure garai honen muinean.

Aitzitik, betidanik kulturgintzari loturiko ekonomia jarduerak problematizatzeko eta zentzua produzitzeko beren funtzioaz gabeturik geratu dira, eta erabat merkatuaren zerbitzuan den masa instrumentalizazioaren jomuga bilakatu dira, geroz munta handi-goko kapital inbertsioak biltzen dituztela.

Testuinguru honetan, politikaren, kulturaren, subjektibitatearen eta bizitzaren arteko erlazioa berriro pentsatu beharra dago, ahalik eta modu "zehatzenean", hots, azken hamarkada hauetako teknologia eta produkzio iraultzaren markoan, hortik datozen gizarte eta afektibitate eraginak barne, eta itxuratze berri honek askatzen dituen indar larroen arabera.

Kultur ikerketa eta partaidetza proiektu bat da Erresistentzia/Sorkuntza, eta hona horren xedeak: sakoneko aldakuntza horietaz gogoetatzea, bereziki praktika estetikoetan dituzten ondorioez, horien logika eta eragina kartografiatzea eta gailendu diren premia berriak hausnartzea. Premia horiekin bat datozen erresistentzia guneei antzematea, horien sinergia elkar lotzea, horien indar politiko eta poetikoa areagotzearekin batera... egungo garaietarako politika kulturaleko estrategiak, partikularki Brasilgo testuinguruan.

Tailer Irekia ekimenak asmo bikoitza du: alde batetik, Erresistentzia/Sorkuntza Proiektuaren ardatz teoriko eta pragmatikoa sendotzea; eta bestetik, hiri mundializatu adimendunetako kartografia eta prospekzio baliabideak hobetzea, hala nola Sao Pauloren kasuan, proiektua gauzatzen hasi zen eszenatokian.

Gure gonbidatuen ibilbide eta produkzioak kontuan harturik eta horiek kitzikatzeko eta gure proiektuaren nondik norakoak direla bide, interfazen agerpena eragiteko asmotan, galdera alor bat zehaztu dugu Tailer honetan lau ardatz araberako:

- a) Zenbateraino, gonbidatu bakoitzaren ikuspuntu desberdinetik abiatuta eta haien iker eta praktika eremuen arabera, erresistentzia eta sorkuntza hedapen berekoak agertzen zaizkigun, eta nola elkar berrasmutzen duten.
- b) Zenbateraino, proposaturiko hurbiltze maila desberdinen arabera, politikak, gaur egun birdefinitzen den bezala, dimentsio kulturala inplikatzeko duen ezinbestean, eta kulturak dimentsio politikoa, eta nola elkar birmoldatzen duten.
- c) Zenbateraino, testuinguru honetan, gizarte kritikaren eta arte kritikaren arteko etena desager litekeen, artea politikaren mendean —edo alderantziz— erortzea gertatu gabe.
- d) Zenbateraino sorkuntzak, singularizatzeak indar banako zein kolektiboak den aldetik, kultura, arteak eta politika moldatzen dituen.

Ondoren, eztabaida prestatzea eta bideratzea helburu, gaien zirriborro bat dator. Iritzi orokorrak besterik ez dira, proiektuak gaurdaino iritsitako lan prozesuaren egoera erakusten dutenak, kontuan harturik gure solaskideen produkzioetatik sorturiko interfazak. Gure asmoa Tailerraz baliatzea da proiektuari dagozkion gaien espektoa zabalteko eta horien konplexutasuna lantzeko, baina baita Munduko Gizarte Foroak landuriko gaietara egindako hurbiltze bikaina —gure gonbidatuen produkzioak aurkeztuta— hedatzeko ere.

Gaietariko batzuek bertan ziren solaskideetarikoa bat edo besterekin egindako elkarrizketa bereziagoan dute jatorria; alabaina, denok partekaturiko gogoeta eremua denez, alferrikakoa da esatea denok gonbidaturik daudela eztabaidak proposaturiko arazo guztietan zehar aske ibiltzera.

1. ASMAMEN INDARRA

Postfordismoa era berritzaile batez aztertu dute gonbidatu gehienek. Azken hamarkadetakoa produkzioak zein ikuspegi berri beretu ditu; zein indar berri askatu dira langileria, klase, ezker bezalako antzinako kategoriak hutsik geratzearrekin batera; zein botere mekanismo berri eragin ote ditu testuinguru honek; zein kontrabotere era berri sustatu ditu testuinguru honek? Azterketa hauetan behin eta berriro agertzen diren gaietariko bat materiagabe esaten zaion lan motaren nagusitasuna da. Langileari ez giharririk ez indar fisikorik, baina bai adimena, buru indarra, irudimena, sormena eskatzen dizkion lana; lehen alor pribatukoa, amestetakoa, arteetakoa zen guztia, zirkuitu ekonomikoan jarri dute praktikan. Hala,

kapitalismoak subjektibitatea mobilizatu du egundaino ikusia ez zen mailan. Balio iturri nagusia bilakatu da asmamen indarra, are kapitaletik eta soldata harremanetik ere aske. Esan liteke asmamen indarra alde guztietan barreiatu dagoela, eta ez dela jadanik hari eskainiriko produkzio guneetara mugatzen. Asmamenak produkzioaren eremuan duen maila nagusi hori, alabaina, ez dator bat hainbat alorretan —sozializazioa, aisia, kultur zirkulazioa, informazioa— agertzen duen serializazio joera hegemonikoarekin. Nola pentsatu eten hori, nola lotu berriro maila desberdin horiek?

GIUSEPPE COCCO

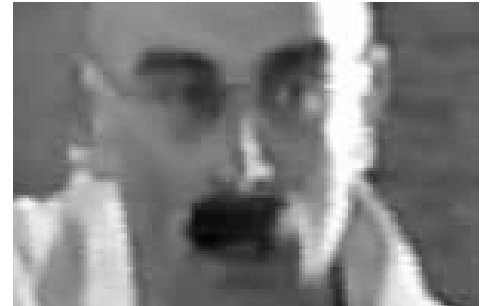
2. ZEHARKAKOTASUNA

Ez da fabrikari bakarrik produzitzen, ez da artearen alorrean bakarrik sortzen, ez da politikari bakarrik erresistitzen. Egun hainbat alorretako euskarri berezien amaiera ikusten ari gara, baina baita horiek zentzua hartzen zuteneko eremuen desagerpena ere. Arte plastikoak, hala nola pinturak et eskulturak, beren euskarri tradizionalak gainditu dituzte (baina aldi berean museoaren eremutik eta artearen zirkuitu tradizionaletik atera dira); politikak gainditu egin du alderdiaren, sindikatuaren, parlamentuaren bera-ren euskarri tradizionala (hots, ordezkape-naren gunea); produkzioak fabrikaren mugak gainditu ditu, baita enpresaren ere, gizar-tearen bizitasunarekin batera hedatzen den eremura migratuz; subjektibitateak bere euskarri "egoiko" eta identitarioa gainditu du.

Halatan, arteak artea gainditzen du, politikak politika, produkzioak produkzioa, subjektibitateak subjektibitatea. Eredu horietako hibridazio prozesu horiek batera pentsatu beharko genituzke gaurko testuinguruan, nola beren ondorio askatzaileei hala hertsatzaileei dagokienez. Zein neurritan bateratzen dira ekonomi sormena, gizarte sormena (elkartze eta gizarteratze era berriak asmatzea), kultur sormena (zentzua, hizkuntzak, balioak, etab. asmatzea), sormen subjektiboa (prozesuen indibiduazioa) eta desjabetze zein aginte antolamenduek banpirizaturik gertatzen dira edo, aitzitik, prozesu positibo eta singularizatzaileak ezartzen dituzte, erresistentzia gisa funtzionatzen dutenak homogeneizazio testuinguru batean?

3. OSTEA

Gonbidatuetako batzuk Oste nozioaren inguruan ari dira lanean: ugaritasun heterogeneo, ez bateratu, ez hierarkiko, zentzurik

MAURIZIO LAZZARATO

gabeko eta zentrifugotzat harturik, adimen aberastasun orokorraren, afektibitatearen, bizitasun ororganikoaren... eramaile dena. Ostea irudi subjektibo, ez identitario gisa, bere ahalak delegatu ezin dituen eta antzinako boterea eskuratu nahi ez duena, baina bai bizitza, antolaketa, produkzio ahalmen berri bat garatu ahal duena. Oste horretakoak diren ezin konta ahal elkarteren erakusleho gisa ikus daitezke Munduko Gizarte Foroak; elkarte horiek noranzko anitzekoak, ulerkerak eta sentiberatasun heterogeneoak dira, eta ekoiztu, trukatu, eraiki eta bizi izateko modu propioak ez ezik, elkar lotzeko, elkarri eragiteko, subjektibatze, protesta egiteko erak asmatzen dituzte. Seattle, Genua, Buenos Aires, Porto Alegre ez ote dira lotura edo egokitasun guztietatik at dagoen subjektibitate aske berri horren bat-bateko agerpenak? Agian, auzotasun edo gatazka geometria berri bat da agerpen horien arrazoia? Zertan lirateke desberdinak beren artean? Nola zehaztu oste hori, irudi politiko/ez politiko hori, batera ertz ikusgai eta ikusezinak, ukigarri eta ukiezina dituen subjektibitate hori? Nola bilakatu hori osagai kartografiko bat barnean dituen erresistentzia eta sorkuntza mugimenduei buruz egiten ari garen prospekzioetan, eta ez bakarrik ikusgai gertatzen diren "ikuskitan" gisako uneetan, aipaturiko kasuetan bezala?

4. EXODOA

Gure gonbidatuetako batzuk Estatutik emigratzeko ideien gainean ari dira lanean, exodo hori erresistentzia sortzailearen eratzat harturik, hau da, aldi berean ihes lerro eta irudimen kolektiboaren ekimena. Zenbait zirkuitu sonatutatik —estatalak, politikoak, mediatikoak, etab.— desertatzea eta beste eszenategi batzuk asmatzea. Azken aldi honetan, Luca Casarini desobediencia zibil soila baino askoz erradikalagoa den zerbitzetaz mintzatu da, desobediencia sozialaz.

gauzaterakoan gainerako zein estrategiak izango luke biolentziari iskin egiteko ahalmen hori? Agresibitatea eta biolentzia bereizteko eta bigarrena lehenengoaren politika berezi gisa agertzeko? Agresibitatea bere deabruzko ospetik askatzeko, bakezale-tasunaren ideal baten kontra-partida, haluzinazio defentsibo modukoa, bizitzaren borroka izaeraren ardura bere gain hartu ez eta ukatzen duena?

Biktimaren irudia zenbateraino ez da ahul-tzen ari, agresibitatea bestearen gainean gauzatzeko proiektzioa ezaugarri duen ezker-raren mendetako bizio hori, horren bidez

FRANCO BARCHIESI

YANN MOULIER BOUTANG

Nola ulertu hori zehazki? Eta zenbateraino ahalbidetzen du horrek prozesu eratzaileen agerpena? Ildo horretatik, zenbait gonbidatuk sezesio aktiboaz dihardute, eta oroitarazten dute gizarte adimenaren produkzio ahalmena sustatzeko bai tonua, bai omorea eta are psikismoa ere aldatu beharko direla. "Politika" horrek berdin balio du kulturaren eremuan? Zein exodo kultural, atzera egite artistiko, desobediencia afektibo erak pentsa daitezke gaur egun? Zentzua produzitzeko era berriak, horien barreiadura, horien beretzea eta horien hustea kontuan hartuz gero, nola pentsatu desobediencia kultural eta subjektibo bat? Nola egiten dute lan Tute Bianchi direlakoek, adibidez, zentzu produkzioaren gorabehera horiekin? Nola uzten dute eraginik gabe zentzuaren ezarpena? Zein estrategia asmatzen dituzte tranpa mediatiko eta militarretatik ihes egiteko? Zein da horien agerpenen "emaitza", nolako "presentzia" mota proposatzen dute, nolako poetika politikoa asmatzen dute? Nolako subjektibazio era dakarte beren agerpenetan, nolako aldardea eragiten dute beren buruaz iseka egiten dutenean, nolako bilakaerak sustatzen dituzte? Nolako etorkizuneko herria iragartzen dute Ostearen baitan?

5. BIOLENTZIA

Berrikitan, Tute Bianchi horiek indarkeria errefusatu-agertzeko duten era horren bilakaera femeninoaz hitz egin du norbaitek... Zerk ematen dio haien strategiari biolentziari aurre egiteko duen ahalmen hori? Biolentziaren desberdina den agresibitate era bat delako agian? Biolentziak biziaren aurka egiten duen bitartean, Tute Bianchi-koen estrategiak sortze ahalmen gisa berres-ten du bizitza; hori izango litzateke biolentzia agresibitate politikaren era gaizto gisa errefusatzeko-agertzeko? Agresibitatea

erresumin melankoliakoa eta/edo terrorismo paranoikoaren ageriko biolentzia erruduntasunik gabe justifikatu nahi delarik? Erresumina eta terrorismoa: agresibitatezko politikak, ispiluan bezala borrokatu nahi den hura islatzen duenak, biolentziaren logika eta horren protagonista nagusiak, biolentziak lizunki elikatzen duen biktima/borrero bikotea.

Kultur praktketan ere biktimaren presentzia desatsegina dela oroiturik, modu berezi batez izaera ageriko politikoa dutenetan, eszenategi honetatik ere desagertzeko bidean izango litzateke? Arte sorkuntzak, erresistentziarekiko bere interfazean, nola saihesten lezake biktimaren erotismoa eta, are gehiago, zorigaitzoko pertsonaia horren gaitzespenean modu eraginkorrez esku hartu?

6. BIOBOTERIA ETA BIOPOLITIKA

Bizitzaren defentsa topiko bat da gaur egun. Guztion ahotan dago, erabilera genetikoaz arduratzen direnetatik planeta mailako gerrak abiatzen dituztenetara. Foucaultekin, gorputza eta bizitza boterearen ageriko kalkuluetan egindako sarrera adierazten zuen biopolitikak: bizitzaren gaineko boterea, alegia. Gure gonbidatueta batzuek proposaturiko inbertsioaren arabera, partez Deleuze inspirazio iturri harturik, biopolitika ez da jadanik, lehen buruan bederen, boterearen eta haren arrazionaltasunaren ikuspegia, hots, biztanleriaren gorputza eta horren ugaltze baldintzak objektu pasibo zituena. Biziazko kontzeptua bera jadanik ez da biztanleria ukitzen duten prozesu biologikoetan bakarrik oinarrituz definitzen, eta beste esanahi beretzen hasi da: ostearen birtualitate molekularra, energia anorganikoa, desira, eragina izateko eta eragina jasotzeko ahala. Esan nahi baita talde sinergia,

lankidetzaz sozial eta subjektiboa barne hartzen dituela gaurko produkzio material eta materiagabearren testuinguruan, adimen orokorrean. Horretan oinarriturik, biopolitikak jadanik ez du bizitzaren gaineko boterea esan nahi, baizik eta, beste ezereen gainetik, bizi indarra; adiera negatibotik positibora iragaten gara, diziplina, kontrol edo "banpizazio" dimentsio batetik dimentsio trinko, ontologiko eta eratzaila batera. Bizitzaren gaineko boterearen kontrapuntu gisa, bizi indarra agertzen da, baina tentsio hori askatu gabe dago eta tirabira edo itotze, oldartze edo estutasun puntu anitzek kartografia konplexua eskatzen dute. Dena den, bizia bera guda leku bihurtu da (bioboterearen eragin gunea, bere hedadura bioteknologiko eta militar osoan, baina are modu desberdinean ere, erresistentzia aingura, bizimoldeak aldatzeko ahalmena, etab.). Nola gaurkotu ostearen birtualitate biopolitiko hori? Zein estrategiak askatzen du bahituriko bizitasuna? Alderdi etiko-estetiko hori ote da existentziaren eremu guztiak zeharkatzen dituen?

7. GERRA

Irailaren 11ko atentatuaren ondoko lehen erreazioetariko bat hauxe izan zen: "Zientzia fikziozko film bat dirudi!". Egun batzuk geroago, gure gonbidatueta batek idatzi du ezen "errealitatean gauzatzea da zientzia fikziozko filmen patua. Guztiena. Uneren batean edo bestean, planetaren batean edo bestean. Irudimena ez da irrealitate, baizik eta etorkizuneko errealitatearen produkzio gela. Irudimen orok bere mundua sortzea du halabeharra. Irudimenez arduratzea, beraz, ez da politikatik bereiz dagoen eginbehera, gutxi zehazturiko ekintza. Egungo ekintzaren gunea da."

Psikismo planetarioaren militarizazioa ikusten ari gara gaur egun. Baita Sao Paulon ere, hona PTko Santo André alkatearen bahiketarako eragin zuen lehen erreazioetariko bat: gerran gaude! Paranoia giro geroz handiagoak kontestazioa kriminalizatu eta despolitizatzea dakar azkenean, protestak, desadostasuna, gutxiengo bilakabideak, mestizaia susmagarriak deabruturik gertatzen direla. Lagun hurkoa deabrutzea dugu ondorioa. Inperioaren egiturazko ezaugarri gisa azaltzen ari da gerra, gero eta ageriago. Testuinguru honetan, nola pentsatu irudimenez arduratu beharraz gorago egindako erronka? Batzuek diotenez, atentatua, baina agian baita eragin duen erreazioa ere, berari buruzko pertzepzioa determinatzen duten koordinatu ideologiko edo fantasmatico barreatuen mendean daude (Zizek). Zer itzurtzen zaio determinazio horri? Nola aldatu etorkizuneko produkzio gela horren norabidea? Zein kultur estrategiak esku har lezake aldaketa horren norabidean? Nola ekidin "irudimen" hori ikono militarrek (taldeko edo estatuko terrorismoak susta turikoek) bahitua ikusteko arriskua, halako eran non jadanik lanean diharduen talde irudimenaren indarra azkenik ordezkaturik edo gainetik eraginik gera ez dadin, hala nola Seattle New Yorken argitan ulertzen denean? Bestela esanda, nola ekidin halako

ikono militarrek, era guztietako jabetze eta terrore tresnek, matxinada afektuak bahitzea? Editorialista batek galdetzen zuen bezala, nola ekidin gerrak borroka zaharkiturik bihurtzea horren eremua saturatuz? Nola ekidin kapitalismoak berak askatu dituen fluxuak gerrak berriro bereganatzea?

8. SEMIOTIZAZIO KAPITALISTA

Gonbidatueteriko batzuek, Guattari inspirazio iturri harturik, kapitalismoaren alderdi semiotikoa azpimarratzen dute. Digitalizazio orokorraren lastertasuna dela bide, ekonomiak bizitzaren alor guztiak birsemiotizatu ditu, bai eta kultura, adimen, emozio,

MICHAEL HARDT

denbora, espazio eta gorputzaren beraren eremu zabalak kolonizatu ere. Beste batzuek hizkuntzak eta sinboloek egungo ekonomian duten nagusitasuna nabarmentzen dute; horientzat produkzio prozesuaren muina da komunikazioa. Kasu guztietan, testuinguru posmoderno honetan, kontrol inperialaren funtsezko tresna gisa ageri da komunikazioa (bonba eta diruaren ondoren). Lurralde gabeturiko komunikazioak osoki estaltzen du mundua eta gizartea era errealean kaptalean sartu izana balioesten du. Modu horretara, gero eta gehiago ikuskizunaren gizartearen logikaren mendean ezartzera jotzen du kulturak. Nolanahi ere, narratiba “totalitario” hori gorabehera —zeinak, kontroleko deitu gizarte batean, irudimen, pertzepzio, subjektibitatearen masa kontrol geroz handiagoa eta, bitartekotzarik gabe, makina bat bezala, garunean eta nerbioetan zuzenean suposatzen duen—, are saturazioaren deskripzio horietan ere, aniztasun eta gertaerak produzitzeko eremua aurkitzen dugu. Guattarik dioenez, “saguarlean harrapatutik” gaudenean ere, abentura bakan eta beroenetara bidean gaude. Testuinguru honetan, praktika jakin batzuk (estetikoak, urbanoak, sozialak, politikoak) zenbateraino pentsatu ahal ditugu prozesu subjektibo eta sentikorrek eraberritzen dituzten “gertakari” gisa? Adibidez, egungo gizarteentzat funtsezkoa den ideia batez, hots, artea norberaren sentsazioak gizarteratu eta banakoen arteko desberdintasuna sentikortasun komunean komunikarazten duen ahalmen horretaz Tardek dioena kontuan harturik, ez ote goaz haizearen kontra ikuskizunaren gizartearen narratiba sobera aldebatekoaren, edo are kontroleko gizartearen kontra, bidea bestelako kartografiatara zabalduz?

9. HIRI MUNDIALIZATUAK

Egungo hirigintza prozesuak eta aldaketa ekonomikoak hertsiki loturik ageri dira; aldaketa horiek espazio eta salgaien —nola materialen hala materiagabeen— produkzio, banaketa eta kontsumo harremanen egitura berriek eragindakoak dira. Prozesu eta harreman horietako dinamikaren ondorioz, hiriak, bereziki lurraldez gabeturiko nazioarteko fluxuen geografiako gune estrategikoetan kokaturikoak, tentsio egoeran daude iraunkortasunaren eta aldaketen artean, behialako prozesuen herentzien eta inbertsio mota berrien eraginaren artean. Ondorioa, “garapen bidean” omen diren

LUCA CASARINI

herrialdeetako hiriei dagokienez, zera da, hiri horietarako irispide fisiko eta sozialak, hiriko abantailak erabili eta horien gozamenaren duten taldeentzat, debeku eta eragozpenak aurkitzen dituela, eta horiek direla eta, hiriko lurralde kapitalaren banaketa sozialaren desberdintasuna areagotuz geratzen da. Testuinguru honetan, hiriaren inguruko proposamen batzuek kulturaren zentzu jakin bat bahitu dute; izan ere, proposamen horiek hiriaren irudi koalifikatu eta dinamiko eraikitzea dute helburu eta era guztietako inbertsioak bildu nahi dituen hiri “marketing” baten zerbitzuan daude, nazioarteko ereduak jarraitu nahi dituen kontsumo mota baten eskariekin elkarreraginean.

Kultura, beraz, hiriko politikaren estrategia ikusgarri gisa agertzen zaigu. Aldi berean, gizarte bazterketa eta gizarte-lurraldeari dagozkion banantze prozesuen erdian, ezin konta ahal indar eta singularizazio obratzen ari dira metropolien bizitzan, eta zentzu berriak eraikiz, bestelako lurraldeak gauzatu eta bestelako birtualitateak —heini handi batean ezin sumatuzkoak— eguneratuz doaz. Subjektibazio prozesu kolektiboak abiarazten dituzten gizarte-lurralde makinak dira, egungo prozesuen eraginei aurka egiteko gauza diren antolamenduak sortzen dituztenak, uneko disgregazio indarrekiko erreakzio gisa.

Gonbidatueteriko batzuk saiatu dira hiri postindustrial berriro pentsatzen, hiritasun berria moldatzen duten ezaugarriekin batera: jarduera materiagabeen nagusitasuna, “ez ekonomikoaren” garrantzia, lurraldez gabeturiko fluxuak, hiriko lurralde existenzialerako eremu berriak, sozializazio sareen laguntza dutenak. Nola problematizatu “hiri mundializatu adimendun” deitu-

riko horiek, kapitalaren lurralde gabetze eta lurralde prozesuetan oinarriturik? Zein dira hiri horietan diharduten botere eta kontrabotere harremanak? Zein dira botere eta kontrabotere operazio horietan sustatzen diren kontrol eta erresistentzia/sorkuntza antolamenduak? Nola pentsatu metropoli hiritasunen ugaritasun hori beren dentsitate, tirabira, tentsio, gatazka, borroka eta asimetria desberdinetan? Nola lortu metropoliko errealitate desberdin, zatitu eta puskatuan diharduten ezin sumatuzkoak ziren indar horien berri? Nola aztertu biobotereak abiarazten dituzten eta bazterketa prozesuei aurre egiten dieten gizarte-lurraldeko maki-

FRANCO BERARDI

nak? Nola bistaratu ikuspegi ekonomiko zein soziologiko soiletik edo hirigintza zein antropologia soiletik hurbildurik, antzemango ez diren bektore berri horiek?

10. ERRESISTENTZIA

Modernitatean erresistentzia matrize dialektiko bati zor zitzaion, jokoan ziren indarren aurka zuzen joanez, botereagatiko gatazka aginte zentrotzat hartu ohi zen, eta protagonisten subjektibazio identitarioak beren elkarrekiko kanpokotasunak eta beren osagarritasun dialektikoak definiturik zeuden; testuinguru posmodernoak, bere aldetik, kokaera askoz zeharragoak, diagonalagoak, hibridoagoak, gorabeheratsuek eragiten ditu. Bestelako gatazka bide batzuk sortzen dira. Ildo horretatik, negatibotasunaren funtzioa bera, politikari zein kulturari dago-kionez, berrikusi egin beharko litzateke agian. Hiriko zenbait dinamika (gizarte nomadismoak, gorputz posthumano berriak, auto baloraziorako gizarte sareak, gutxiengo bilakabideak, botereguneetatiko exodoa eta hustea) aurkez daitezke erresistentziaren logikan egindako mutazio horien adibide gisa, ukoaren irudi klasikoetatik harago doazenak. Baina nola funtzionatzen dute halako dinamikek zatiketa berrien testuinguruan, batez ere Brasil bezalako herrialde batean, duen herentzia historikoarekin? Zein bazterketa eta zatiketa erregimenetan gainjartzen dira horiek? Zer da kontraboterea, kanpokotasunik gabeko testuinguru horretan eta egungo boterearen logika inmanentean? Eta horren guztiaren argitan, nola birdefinitu erresistentzia gaur egun? ■

Rotterdameko Witte de With zentruaren zuzendari Catherine Davidek bidalitako ekarpena.